

Home>Een beoefenaar van een juridisch beroep vinden>Soorten Juridische beroepen

Видове юридически професии

Portugal

Настоящата страница ви предоставя преглед на юридическите професии в Португалия.

Съдии в съдилищата и съдии в административните и данъчните съдилища

Според португалската Конституция съдиите са част от независим орган — съдилищата.

Подчинени единствено на закона, съдиите правораздават от името на народа.

Нормативната уредба относно съдиите в съдилищата се съдържа в Конституцията и Устава на съдиите в съдилищата (*Estatuto dos Magistrados Judiciais*). В съответствие с йерархията на съответните съдилища съществуват три вида съдии в съдилищата:

съдии във Върховния съд (*Supremo Tribunal de Justiça*), наричани *Conselheiros*;

съдии в апелативните съдилища (*Tribunais das Relações*), наричани *Desembargadores*;

съдии в първоинстанционните съдилища, наричани *Juízes de direito*.

Нормативната уредба относно съдиите в административните и данъчните съдилища се съдържа в Конституцията и Устава на административните и данъчните съдилища (*Estatuto dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) и субсидиарно в Устава на съдиите в съдилищата. В съответствие с йерархията на съответните съдилища съществуват три вида съдии в административните и данъчните съдилища:

съдии във Върховния административен съд (*Supremo Tribunal Administrativo*), наричани *Conselheiros*;

съдии в централните административни съдилища, наричани *Desembargadores*;

съдии в окръжните административни и данъчни съдилища, наричани *Juízes de Direito*.

Достъпът до професията на съдия е процес, състоящ се от три етапа — публичен конкурс, теоретичен и практически курс на обучение в Центъра за съдебни науки (*Centro de Estudos Judiciários*) и стаж. Лицата, успешно преминали през всички три етапа, се назначават като *Juízes de Direito*.

Съдиите продължават да се обучават през цялата си кариера.

Висшият съдебен съвет (*Conselho Superior da Magistratura*) извършва редовни проверки на първоинстанционните съдилища, а Висшият съвет на административните и данъчните съдилища (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) има същите функции спрямо съдиите в тези съдилища. След всяка проверка съдиите се класират според техните качества в категориите „отличен“, „много добър“, „добър“, „задоволителен“ и „незадоволителен“. Класирането на съдия като „незадоволителен“ води до отстраняването му от длъжност и започването на разследване за професионална непригодност.

Висшият съдебен съвет и Висшият съвет на административните и данъчните съдилища отговарят за назначаването, разпределянето, преместването, повишаването в длъжност и предприемането на дисциплинарни мерки спрямо съдиите в съдилищата и съдиите в административните и данъчните съдилища.

За да се гарантира независимостта и безпристрастността на съдиите, Конституцията предвижда, че практикуващите съдии не могат да изпълняват други функции, независимо дали са публични или частни, с изключение на безвъзмездна преподавателска или научна дейност в областта на правото. Съдиите могат да бъдат премествани, временно отстранявани от длъжност, пенсионирани или освобождавани от длъжност само в случаите, предвидени в закона. Те не могат да бъдат подвеждани под отговорност за взетите от тях решения, освен ако законът не предвижда изключения.

Повече информация може да намерите на <https://www.csm.org.pt/> и <https://www.cstaf.pt/>.

Прокурори в прокуратурата (*Ministério Público*)

Прокурорите в прокуратурата са компетентни да представляват държавата, да водят наказателно преследване и да защитават демократичния правен ред и определените от закона интереси. Прокурорите имат собствен статут и самостоятелност, както е предвидено в закона.

Достъпът до професията на прокурор става с публичен конкурс, който се състои от проверка на знанията, оценка на автобиографията и психологически тест за подбор, които се провеждат в Центъра за съдебни науки (*Centro de Estudos Judiciários*).

Допуснатите кандидати се назначават като стажанти (*auditores de justiça*). След успешното завършване на теоретичното и практическото обучение в Центъра за съдебни науки те се назначават като младши заместник прокурори.

Кариерата на прокурора се състои от пет нива, подредени в йерархичен ред:

главен прокурор (*Procurador-Geral da República*);

вице-главен прокурор (*Vice-Procurador-Geral da República*);

заместник главен прокурор (*Procurador-Geral Adjunto*);

районен прокурор (*Procurador da República*);

заместник районен прокурор (*Procurador da República Adjunto*).

Главната прокуратура (*Procuradoria-Geral da República*) е най-висшият орган в прокуратурата и тя се ръководи от главния прокурор. Тя включва също така Висшият съвет на прокуратурата (*Conselho Superior do Ministério Público*), Консултативния съвет, официални юридически съветници и административни служби.

Висшият съвет на прокуратурата е компетентен за назначаването, разпределянето, преместването, повишаването в длъжност и предприемането на дисциплинарни мерки спрямо прокурорите.

Повече информация може да намерите на <http://www.ministeriopublico.pt/>.

Адвокати (*Advogados*)

Адвокатите са юристи, които, след като бъдат вписани в Адвокатската колегия, осигуряват процесуално представителство и предоставят правни съвети, състоящи се в тълкуването и прилагането на правните норми по искане на трета страна.

За упражняване на адвокатската професия в Португалия е нужно вписване в Адвокатската колегия (*Ordem dos Advogados*).

За достъп до упражняване на професията се изисква:

завършено юридическо образование в Португалия или диплома по право от чуждестранен университет, която е призната от Португалия за еквивалентна или за диплома от същото ниво;

успешно преминал осемнадесетмесечен стаж, който включва два етапа на обучение: етап на шестмесечно начално обучение и етап на дванадесетмесечно допълнително обучение;

успешно положени писмен и устен изпит на Адвокатската колегия.

Чуждите граждани, които са получили дипломата си по право в Португалия, могат да се впишат в португалската Адвокатска колегия по същия начин като португалските граждани, при условие че държавата, чиито граждани са, предоставя същите права на португалските граждани. Адвокатите от държавите — членки на ЕС, които искат да се установят за постоянно, за да практикуват в Португалия под същото професионално звание, както в държавата си на произход, трябва да се впишат в Адвокатската колегия. В такива случаи те могат да осигуряват процесуално представителство в съда само под ръководството на адвокат, който е вписан в Адвокатската колегия. Ако искат да практикуват като адвокати със същите права и задължения като португалските адвокати, те трябва да се впишат в Адвокатската колегия и да положат писмен и устен изпит по португалски език.

Адвокатската колегия е публичното сдружение, което представлява юристите, практикуващи професията на адвокат, в съответствие с устава на колегията. Компетентността на колегията включва гарантиране на достъп до правото, регламентиране на практикуването на професията и предприемане на дисциплинарни мерки срещу адвокати и стажант-адвокати (единственият орган, който има такава компетентност), защита на социалната роля, достойнството и престижа на адвокатската професия и насърчаване на достъпа до знание и прилагане на закона.

Повече информация може да намерите на <https://portal.oa.pt/>.

Юрисконсулти (*Consultores jurídicos*)

В португалската правна система не се прави разграничение между адвокати и юрисконсулти.

Правни консултанти (*Solicitadores*)

Правните консултанти упражняват свободна професия, като предоставят на клиентите си правни съвети и действат като процесуални представители в съда в рамките на ограниченията, наложени от техния устав и процесуалното законодателство. Те могат да представляват страните в съда, когато процесуалното представителство от адвокат (*advogado*) не е задължително.

Правните консултанти могат да действат като процесуални представители на гражданите и предприятията извън съда, например пред данъчната администрация, нотариалните кантори, службите по вписванията и органите на публичната администрация.

За достъп до упражняване на професията се изисква:

официално призната диплома по право и липса на вписване в Адвокатската колегия или официално призната диплома за правен консултант.

Гражданите на други държави — членки на ЕС, трябва да имат академична и професионална квалификация, официално изисквана за упражняването на професията в тяхната държава на произход;

преминал стаж с продължителност между 12 и 18 месеца;

подходящи препоръки, получени по време на стажа и предоставени от наставника и от стажантските центрове, и положен национален изпит съгласно съответните правила.

Юристите от друга държава — членка на ЕС или на Европейското икономическо пространство, могат да се впишат в Колегията на правните консултанти (*Colégio dos Solicitadores*) в съответствие със Закон № 9/2009 от 4 март 2009 г., с последващи изменения.

Колегията на правните консултанти и съдебните изпълнители (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução, OSAE*) е публичното сдружение, което представлява тези правни специалисти. Тя отговаря, наред с другото, за упражняването на дисциплинарни правомощия спрямо членовете си и за предоставяне на становища по законодателните проекти, свързани с нейната компетентност.

Повече информация може да намерите на <http://www.osae.pt/>.

Съдебни изпълнители (*Agentes de execução*)

Съдебните изпълнители са юристи, на които са предоставени правомощия на национално равнище да предприемат действия по принудително изпълнение във връзка с граждански дела. Те са независими и безпристрастни и не представляват никоя от страните, като отговарят за извършването на всички формалности по принудителното изпълнение, включително запови, възбрани, връчване на документи, известия и продажба на заповорено/възбранено имущество. В някои случаи функциите им може да се изпълняват от съдебен служител.

Съдебните изпълнители се назначават от вискателя или от съда.

Съдебните изпълнители трябва да имат диплома за правен консултант или диплома по право и:

да са португалски граждани;

да не попадат под нито едно от ограниченията, определени в уставите на Колегията на правните консултанти и съдебните изпълнители или на Адвокатската колегия;

през последните десет години да не са били включени в официалния публичен списък на длъжниците;

да са преминали успешно стажа за съдебен изпълнител;

след като са работили повече от три години като съдебни изпълнители, да са положили успешно изпит за съдебни помощници и да са получили положително становище от Комисията за съдебните помощници (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares de Justiça, CAAJ*);

в срок от три години след успешното преминаване на стажа да се впишат в съответното професионално сдружение;

да разполагат с изискваните минимални ИТ структури и ресурси, както е предвидено в наредба, приета от общото събрание.

Колегията на правните консултанти и съдебните изпълнители и Специализираната колегия на съдебните изпълнители (*Colégio de Especialidade dos Agentes de Execução*) са органите, компетентни за регулирането на професията.

Комисията за съдебните помощници — независим орган от Колегията на правните консултанти и съдебните изпълнители — е компетентна за надзора и предприемането на дисциплинарни мерки спрямо съдебните изпълнители.

Повече информация може да намерите на <http://www.osae.pt/> и <https://caaj.justica.gov.pt/>.

Нотариуси (*Notários*)

Нотариусите са специализирани юристи, оправомощени да извършват правни действия в определен юридически контекст. Те имат основна роля в международната и вътрешната търговия.

Нотариусите са оправомощени да:

съставят частноправни договори и да съветват страните, като се отнасят справедливо към всяка от тях, изготвят официални документи и поемат отговорност за законосъобразността на тези документи и за предоставения съвет, уведомяват страните за значението и последиците на задълженията, които те възнамеряват да поемат (нотариусите са длъжни да правят това);

изповядват правните сделки, сключени пред тях. Актът може да бъде вписан директно в официалния регистър или, ако една от страните не изпълни задълженията си, той може да бъде изпълнен принудително, без намесата на съдия;

действат като медиатори по безпристрастен начин и в пълно съответствие със закона, за да могат страните да постигнат взаимно приемливо споразумение;

изготвят документите за производствата по опис на имущество и условията на тези производства, освен по въпроси, които поради своето естество или своята правна или фактическа сложност не могат да се решават в такова производство, а трябва да се решават от съдията в районния съд (*tribunal de comarca*), в чийто съдебен район се намира нотариалната кантора, в която е започнало производството (правомощие, предоставено на нотариусите със Закон № 2/2013 от 5 март 2013 г., с който се приема правната уредба на производствата по опис на имущество, като по този начин се създава система на споделена компетентност).

С реформата на професията на нотариуса и произтичащото от нея приватизиране на сектора нотариусите изпълняват двойна роля: те едновременно изпълняват публичноправна функция и упражняват свободна професия, но вече не са държавни служители.

Поради статута им на лица, изпълняващи публичноправна функция, нотариусите подлежат на надзор от страна на Министерството на правосъдието, което има дисциплинарни и регулаторни правомощия спрямо тях. Предвид новия статут на нотариусите, свързан с упражняването на свободна професия, от 2006 г. насам Нотариалната камара регулира дейността на нотариусите съвместно с Министерството на правосъдието, като гарантира, че нотариусите спазват етичния кодекс, присъщ на професията, и изпълняват възложените им функции в обществен интерес, без това да засяга правото на намеса на Министерството на правосъдието, което предвид естеството на професията му е предоставено по закон.

Повече информация може да намерите на <http://www.notarios.pt/OrdemNotarios/pt>.

Длъжностни лица по вписванията (*Conservadores*)

Длъжностните лица по вписванията са държавни служители, които отговарят за вписването и обявяването на правни актове и обстоятелства, свързани с недвижимо и движимо имущество, които подлежат на вписване, стопанска дейност и събития от живота на хората. Тяхната роля по същество включва извършване на правни проверки по отношение на горепосочените действия и свързаните с тях документи и гарантиране, че правата, съдържащи се в документите, удостоверяващи обстоятелствата, подлежащи на вписване, са правилно определени и отговарят на предвидения в закона ред за вписване. Те също отговарят за публикуването на тази информация и могат да решат дали да впишат или да не впишат правния акт или обстоятелство в регистъра.

В зависимост от областите, в които изпълняват функциите си, длъжностните лица по вписванията могат да бъдат:

Длъжностни лица по гражданското състояние (*conservadores do registo civil*), чиито задължения включват определянето и обявяването на правни обстоятелства и актове, свързани с живота на физическите лица. Тяхната компетентност включва вписването на актове като удостоверения за раждане, брак, смърт, осиновяване, признаване и установяване на майчинство/бащинство; организиране на производства, например свързани с развод и раздяла по взаимно съгласие; и издаване на удостоверения и копия на вписани документи.

Длъжностни лица по вписванията в кадастъра и имотния регистър (*conservadores do registo predial*), които обявяват правния статут на земята и имотите с цел да се гарантира правната сигурност на сделките с недвижими имоти.

Длъжностни лица по вписванията в регистъра на превозните средства (*conservadores do registo de veículos*), чиито задължения са свързани с обявяването на права върху движимо имущество, подлежащи на вписване (моторни превозни средства, кораби и самолети), и които обявяват правния статут на моторни превозни средства и ремаркета с цел да се гарантира правната сигурност на сделките.

Длъжностни лица по вписванията в търговския регистър (*conservadores do registo comercial*), които обявяват правния статут на еднолични търговци, търговски дружества и граждански дружества, които имат търговска форма, еднолични дружества с ограничена отговорност и други образувания, подлежащи на вписване в търговския регистър, с цел да се гарантира правната сигурност на сделките.

За достъп до професията се изисква португалска диплома по право или равностойна академична квалификация. Кандидатите трябва също да положат изпити за правоспособност, да преминат допълнителен шестмесечен курс на университетско обучение с акцент върху правните дисциплини и дисциплините, свързани с вписването, необходими за упражняването на дейността на длъжностни лица по вписванията. След това те преминават едногодишен стаж, последван от публичен конкурс. Кандидатите се оценяват на всеки етап от този процес и могат да бъдат изключени от него, ако не са се справили успешно. Финалният етап е публичен конкурс, провеждан от Института на регистрите и нотариусите (*Instituto dos Registos e do Notariado*).

Институтът на регистрите и нотариусите отговаря за ръководството, координирането, подпомагането, оценката и упражняването на надзор върху дейността на службите по вписванията.

Повече информация може да намерите на <https://irn.justica.gov.pt/>.

Съдебни служители (*Oficiais de Justiça*)

Съдебните служители са категория правосъдни служители (*funcionário de justiça*), които подпомагат процесуалната работа в съдилищата или прокуратурата. Понятието „правосъден служител“ обаче обхваща и ИТ специалистите, административния, техническия и помощния персонал и работниците по поддръжката.

Достъпът до професията на съдебен служител започва с назначаване като помощник чиновник (*escrivão auxiliar*) и помощник правен чиновник (*técnico de justiça auxiliar*), които представляват първото ниво в професионалното развитие съответно в съда и в прокуратурата. Достъп имат лицата, които са завършили курс за професионално обучение и са одобрени чрез процедура за прием.

Уредбата относно правосъдните служители се съдържа в специален правилник (*Estatuto dos Funcionários de Justiça*), както е предвидено в Законодателен указ № 343/1999 от 26 август 1999 г., с последващи изменения. Те играят важна роля за международното съдебно сътрудничество, особено за прилагането на европейските директиви и регламенти.

Генералната дирекция по администрация на правораздаването (*Direção-Geral da Administração da Justiça*) е органът на Министерството на правосъдието, който отговаря за наемането, управлението и административното обслужване на правосъдните служители.

Съветът на съдебните служители (*Conselho dos Oficiais de Justiça*) е органът, отговарящ за оценката на професионалните качества на съдебните служители, както и за предприемането на дисциплинарни мерки спрямо тях.

Повече информация може да намерите на <https://dgaj.justica.gov.pt/>.

Медиатори (*Mediadores*)

В член 2, буква b) от Закон № 29/2013 от 19 април 2013 г. медиаторът се определя като „(...) безпристрастна и независима трета страна, без правомощия да налага определено поведение на страните, използвайки медиация, която им помага да постигнат окончателно споразумение по отношение на предмета на спора“. Този закон също така защитава статута на медиаторите, които осъществяват дейност в Португалия, и съдържа разпоредби относно включването им в списъците на всяка от публичните служби за медиация. Това става чрез процедура за подбор, установена в заповед за изпълнение (*Portaria*) № 282/2010 от 25 май 2010 г.

Дейността на медиатора е от голямо значение, тъй като помагайки страните да постигнат споразумение, той допринася за запазването, а в някои случаи и за възстановяването на социалния мир. В Португалия съществуват специализирани медиатори, които се занимават с медиация по семейни, трудови и наказателни дела. Не съществуват НПО, които да работят в областта на медиацията, но има частни сдружения, които предоставят услуги по медиация и обучение за медиатори.

Не съществува национален етичен кодекс на медиаторите, но Законът за медиацията, посочен по-горе, съдържа глава относно правата и задълженията на медиаторите, които трябва да осъществяват дейността си в съответствие и с принципите на Европейския кодекс за поведение за медиатори — неразделна част от обучението им.

Дейността на медиаторите се наблюдава от публична служба за медиация, разделена на три части, с фокус върху граждански, трудови и наказателни дела. Всяка част от публичната служба за медиация се управлява от публичен орган, определен в устава на този орган.

В Португалия медиаторите не получават обучение от публичен орган, а вместо това се обучават от частни организации, сертифицирани от Главна дирекция „Политика в областта на правосъдието“ (*Direção Geral da Política de Justiça*, DG PJ) по силата на заповед за изпълнение № 345/2013 от 27 ноември 2013 г., като се отделя особено внимание на спазването на рамката за качество.

Главна дирекция „Политика в областта на правосъдието“ управлява публичните служби за медиация чрез своята Служба за алтернативно разрешаване на спорове (GRAL). Въпреки че не предоставя информация относно намирането на медиатор, тя поддържа списъци с медиатори, като медиаторите могат да бъдат включени в тях след участие в процедурата за подбор, установена в заповед за изпълнение № 282/2010 от 25 май 2010 г.

Повече информация може да намерите на <http://www.dgpj.mj.pt/>.

Съдебни администратори (*Administradores Judiciais*)

Съдебните администратори отговарят за надзора и координирането на правните действия, които са част от специалната процедура по оздравяване (*processo especial de revitalização*). Те също управляват или осребряват масата на несъстоятелността в производствата по несъстоятелност и изпълняват всички задължения, възложени им с устав или закон. В зависимост от задачите, които ще се изпълняват по време на производството, се назначава временен съдебен администратор, синдик или повереник.

Статутът на съдебния администратор се урежда в Закон № 22/2013 от 26 февруари 2013 г.

Съдебният администратор трябва:

- а. да има диплома и професионален опит, подходящи за упражняване на дейността;
- б. да премине шестмесечен професионален стаж за съдебни администратори;
- в. да положи успешно приеман изпит, специално организиран за оценка на знанията, придобити по време на стажа;
- г. да не се намира в положение, несъвместимо с упражняването на дейността;
- д. да е годен да упражнява дейността.

Комисията за съдебните помощници (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares da Justiça*, CAAJ) отговаря за назначаването на съдебните администратори и контролира тяхната дейност.

Повече информация може да намерите на <https://caaj.justica.gov.pt/>.

Представители по индустриална собственост (*Agente Oficial da Propriedade Industrial*)

Представителите по индустриална собственост са специалисти в областта на индустриалната собственост, към които дружествата и физическите лица могат да се обърнат, за да им помогнат да защитят своите права и интереси в тази област.

Представителите по индустриална собственост са оправомощени от Националния институт по индустриална собственост (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*) да извършват действия във връзка с индустриалната собственост от името на своите клиенти, без да е необходимо да представят пълномощно.

Достъпът до тази дейност в Португалия е регламентиран със Законодателен указ № 15/95 от 24 януари 1995 г. (с последващи изменения) и заповед за изпълнение № 239/2013 от 25 юли 2013 г.

Повече информация може да намерите на <https://inpi.justica.gov.pt/>.

Организации, които предоставят безплатни правни услуги (*pro bono*)

Министерството на правосъдието, съвместно с Адвокатската колегия и органите на местната власт, осигурява съществуването на служби за правни съвети (*Gabinetes de Consulta Jurídica*) на територията на Португалия, където гражданите могат да получат безплатни правни съвети от юристи. Списък с тези служби, както и съответните данни за връзка, може да бъдат намерени онлайн, включително на уебсайта на Генералната дирекция „Политика в областта на правосъдието“.

Последна актуализация: 29/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.